

POSTANOWIENIE

Dnia 21 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa M. W.
przeciwko Skarbowi Państwa - Sądowi Okręgowemu w O.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 21 maja 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 9 marca 2020 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,
- 2) przyznaje adwokatowi J.U. , prowadzącemu Kancelarię Adwokacką w O., i poleca aby Skarb Państwa - Sąd Apelacyjny w (...) wypłacił mu kwotę 5.400,- (pięć tysięcy czterysta) zł, powiększoną o należną stawkę podatku od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu powodowi M. W. w postępowaniu kasacyjnym,
- 3) zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 5.400,- (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Powód M. W. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 9 marca 2020 r., którym oddalono jego apelację od wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 9 października 2018 r., oddalającego w całości powództwo przeciwko Skarbowi Państwa - Sądowi Okręgowemu w O. o zapłatę zadośćuczynienia i odszkodowania.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Skarżący oparł skargę na przesłance wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., podnosząc, że w sprawie występują dwa istotne zagadnienia prawne, tj.:

- czy przy korzystaniu przez sąd z dyspozycji art. 220 k.p.c. wymagane jest podanie konkretnych zarzutów lub zagadnień wstępnych, które sąd zamierza poddać analizie na rozprawie, czy też możliwe i pozostające bez wpływu na zagwarantowanie realizacji praw strony niezastępowanej przez profesjonalnego pełnomocnika byłoby odwołanie się do ogólnej kwestii zasady odpowiedzialności pozwanego, uregulowanej w art. 318 k.p.c., odnoszącym się do wyroku wstępnego, a nie rozstrzygnięcia sprawy co do całej istoty;

- czy zmiana przepisów postępowania cywilnego poprzez wejście w życie z dniem 7 listopada 2019 r. art. 44² k.p.c. wpływa na zasadność wyłączenia Sędziów Sądu Okręgowego w O. w dacie poprzedzającej wprowadzenie tego przepisu, zarówno w świetle art. 48 § 1 pkt 1 k.p.c., jak i art. 49 § 1 k.p.c., w sytuacji, gdy strona zgłaszała stosowny wniosek o wyłączenie tych sędziów, powołując jako podstawę możliwość rozstrzygnięcia sprawy przez sędziego podległego jednostce organizacyjnej Skarbu Państwa mającej odpowiadać w procesie.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) powinno spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu Sądowi Najwyższemu przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c. - zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13, z dnia 14 września 2012 r., I UK 218/12 - niepubl.), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2015 r.,

III CZP 16/15, z dnia 24 października 2012 r., I PK 129/12 - niepubl.). Kolejnym niezbędnym elementem uzasadnienia tej przesłanki jest wskazanie przepisu prawa, który wzbudził poważne wątpliwości (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2014 r., II PK 257/13, niepubl.), a także różnych możliwych sposobów jego interpretacji, wynikających z judykatury lub piśmiennictwa, w tym również zajęcia przez samego skarżącego stanowiska co do rozstrzygnięcia sprawy oraz przyczyn wadliwości zaskarżonego orzeczenia (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2013 r., III SK 54/12, niepubl.). Wymagania tego nie można zastąpić postawieniem samych pytań do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2011 r., I PK 52/11, niepubl.).

Zagadnienia prawne sformułowane przez skarżącego nie spełniają wszystkich powyższych wymagań. Odpowiedź na pierwsze zagadnienie wynika bowiem wprost z przepisów prawa i nie stanowi problemu prawnego o tak złożonym i zawiłym charakterze, że powinien rozwiązać go Sąd Najwyższy. Według art. 318 § 1 k.p.c. możliwość wydania wyroku wstępnego otwiera się bowiem tylko w takiej sytuacji, w której sąd rozpoznający sprawę uznał roszczenie za usprawiedliwione w zasadzie, czyli w sytuacji odmiennej od zeszłej w niniejszej sprawie, w której sąd rozpoznający sprawę uznał roszczenie za nieusprawiedliwione co do zasady. Ograniczenie przedmiotu rozprawy na podstawie art. 220 k.p.c. nie łączy się bezpośrednio z wydaniem wyroku wstępnego. Sąd może bowiem ograniczyć przedmiot rozprawy jedynie do oceny odpowiedzialności pozwanego co do zasady i w zależności od rezultatu tej oceny oddalić powództwo lub je uwzględnić. Jedynie w tym drugim przypadku - niezachodzącym w niniejszej sprawie - sąd może bądź wydać wyrok wstępny przesądzający jedynie o występowaniu odpowiedzialności bądź dalej rozpoznawać sprawę, badając tym razem szczegółowy zakres stwierdzonej odpowiedzialności. Wydanie wyroku wstępnego jest zatem uprawnieniem sądu i nie wynika z faktu zastosowania art. 220 k.p.c.

Również drugie zagadnienie przedstawione przez skarżącego nie wywołuje wątpliwości ani w doktrynie, ani w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych. Sprowadza się bowiem ono do oceny przepisów prawa intertemporalnego regulującego postępowanie cywilne. Zgodnie z art. 17 ustawy

z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw wprowadzone tą ustawą zmiany wchodzą w życie po upływie trzech miesięcy od daty ich ogłoszenia, tj. z dniem 7 listopada 2019 r. Wcześniej przepis ten nie istniał w polskim systemie prawnym i jego oddziaływanie nie ma mocy wstecznej.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, o kosztach pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu orzekł na podstawie § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 8 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, zaś o kosztach postępowania orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 i § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.